

<https://doi.org/10.54500/2790-1203-2024-4-124-87-92>

ӘЖ 61(091); 61(092)

ГТАХР 76.01.09

Редакцияға хат

Валентин Гаврилович Корпачевтің мұрасы: Ғылым мен білімдегі жолы

Тажибаева Д.С.¹, Кабдуалиева Н.Б.², Айтбаева Ж.Б.³, Бегларова Г.Е.⁴, Литвинова М.К.⁵,
Ерментаева Л.Н.⁶, Ниязбекова К.К.⁷, Тулеуов Т.Н.⁸, Аринова С.М.⁹, Тохаева М.Б.¹⁰

¹ В.Г. Корпачев атындағы патологиялық физиология кафедрасының меңгерушісі, Астана медицина университеті, Астана, Қазақстан. E-mail: tazhibaeva.ds@mail.ru

² В.Г. Корпачев атындағы патологиялық физиология кафедрасының профессоры, Астана медицина университеті, Астана, Қазақстан. E-mail: knb.2008@mail.ru

³ В.Г. Корпачев атындағы патологиялық физиология кафедрасының профессоры, Астана медицина университеті, Астана, Қазақстан. E-mail: jainab@mail.ru

⁴ В.Г. Корпачев атындағы патологиялық физиология кафедрасының профессоры, Астана медицина университеті, Астана, Қазақстан. E-mail: beglarova.g@mail.ru

⁵ В.Г. Корпачев атындағы патологиялық физиология кафедрасының доценті, Астана медицина университеті, Астана, Қазақстан. E-mail: baybakovamk@mail.ru

⁶ В.Г. Корпачев атындағы патологиялық физиология кафедрасының доценті, Астана медицина университеті, Астана, Қазақстан. E-mail: lazzat.ermентаeva@gmail.com

⁷ В.Г. Корпачев атындағы патологиялық физиология кафедрасының аға оқытушысы, Астана медицина университеті, Астана, Қазақстан. E-mail: karla544@mail.ru

⁸ В.Г. Корпачев атындағы патологиялық физиология кафедрасының аға оқытушысы, Астана медицина университеті, Астана, Қазақстан. E-mail: ttn.work@mail.ru

⁹ В.Г. Корпачев атындағы патологиялық физиология кафедрасының аға оқытушысы, Астана медицина университеті, Астана, Қазақстан. E-mail: arinova.pf@mail.ru

¹⁰ В.Г. Корпачев атындағы патологиялық физиология кафедрасының оқытушысы, Астана медицина университеті, Астана, Қазақстан. E-mail: mairabazarbekovna@mail.ru

Түйіндеме

Астана медицина университеті 2024-2025 жж., екі маңызды мерейтойлық оқиғаны атап өтеді: Қазақстан Республикасы, медицина ғылымдарының докторы, профессор, ғылымға еңбек сіңірген қайраткер, танымал патофизиолог, Қазақстан Республикасы Жаратылыстану ғылымдары академиясының академигі, Валентин Гаврилович Корпачевтің (09.04.1935–07.05.1998 жж.) туғанына 90 жыл және Целиноград мемлекеттік медицина институтында – ЦММИ (қазіргі Астана медицина университеті), патологиялық физиология кафедрасының құрылғанына 60 жыл.

Бұл басылым Қазақстан Республикасындағы ғылымның дамуына орасан зор үлес қосқан тамаша тұлға, ұлы ғалым Валентин Гаврилович Корпачевтің есімін шежіреде сақтап қалуға арналған және ұстазға деген шексіз алғыстың, керемет естеліктің нышаны.

Ғалымның сара жолы

Валентин Гаврилович Корпачев 1978 жылдан 1997 жылға дейін Целиноград мемлекеттік медицина институтының ректоры болып жұмыс істеді және сол уақытта осы жоғары оқу орнының патологиялық физиология кафедрасының меңгерушісі болды. Бұл қызметті 1998 жылға дейін, яғни 20 жыл бойы атқарды.

Валентин Гаврилович Омбы қаласының тумасы болатын. Мектепті бітіргеннен кейін Омбы медицина институтының (ОГМИ) емдеу факультетіне оқуға түсіп, оны 1959 жылы ойдағыдай бітіріп, профессор Иосиф Борисович Мажбич басқаратын патофизиология кафедрасының аспирантурасына түседі.

В.Г. Корпачев аспирантурада оқып жүрген кезінде өзінің бар ынтасын, ерік-жігерін ғылыми зерттеуге арнап «Новокаиннің ми қыртысына әсері», (1962) тақырыбына арналған кандидаттық диссертациясын мерзімінен бұрын қорғады. Валентин Гаврилович аспирантураны бітіргеннен кейін Омбы мемлекеттік медицина институтының патофизиология кафедрасында ассистент (1962 - 1966 жж.), кіші ғылыми қызметкер (1966 - 1968 жж.), кейін доцент (1968 - 1971 жж.) қызметтерін атқарды.

Реанимацияның негізін салушы академик Владимир Александрович Неговскиймен болған маңызды кездесу В.Г. Корпачевтің ғылыми-

зерттеулерінің жаңа бағытын айқындауға үлесін тигізді. Оның ғылымдағы ұзақ өмірі экстремалды және терминалды жағдайлар мәселелерін зерттеумен байланысты болды. 1970 жылы «Жедел қан жоғалтудан дамыған клиникалық өлімнен кейінгі қалпына келтіру кезеңіндегі ми қыртысының гемодинамикасы, оттегі және электролит-су балансы» тақырыбында докторлық диссертациясын сәтті қорғап, Валентин Гаврилович 36 жасында Омбы мемлекеттік медицина институтының патофизиология кафедрасының меңгерушісі (1971-1978 жж.) қызметіне сайланды.

Омбыда қызмет атқарып жүрген кезінде Валентин Гаврилович 7 медицина ғылымының кандидатын дайындады, студенттер ғылыми қоғамның ғылыми жетекшісі, институттағы партия комитетінің мүшесі және көп тиражды газеттің редакторы болды.

1978 жылы КСРО Денсаулық сақтау министрінің бұйрығымен Целиноград мемлекеттік медицина институтының ректоры болып профессор В.Г. Корпачев тағайындалды.

Валентин Гаврилович Республиканың ұлттық ғылыми-педагогикалық және медициналық кадрларын даярлауға, сондай-ақ институттың материалдық-техникалық базасын нығайтуға орасан зор үлес қосты. Ректор ретінде университеттің

қызметкерлері арасында аса құрметке, еліміздің медицина қауымында сөзсіз беделге ие болды. Оның жеке қасиеттері мен ұйымдастырушылық қабілеті университеттің студенттерге білім беру және әртүрлі салалардағы мамандарды даярлаудағы мүмкіндіктерін кеңейтуге мүмкіндік берді. Оның тікелей және белсенді қатысуымен Целиноград мемлекеттік медицина институтында педиатриялық, медициналық-биологиялық факультеттер мен фельдшерлік-медициналық қызметкерлерді даярлайтын факультеттер ашылды, пәндерді алғаш рет мемлекеттік тілде оқыту қолға алынды, практикалық денсаулық сақтаумен байланыс айтарлықтай нығайтылды.

В.Г. Корпачевтің бастамасымен оқу-зертханалық ғимарат салынды, орталықты ғылыми-зерттеу лабораториясы (ОҒЗЛ) ұйымдастырылды. Бұл өз кезегінде университеттің ғылыми инфрақұрылымын айтарлықтай жақсартуға және ғылыми-зерттеу жұмыстарымен айналысатын қызметкерлерді жаңа зерттеу әдістерімен және заманауи диагностикалық жабдықтармен қамтамасыз етуге мүмкіндік берді, бұл медицинаның тек ҚР дамуы үшін ғана емес, бүкіл әлемге маңызды инновациялық нәтижелерді алуға мүмкіндік берді. Ол жұмыс істеген жылдары студенттерге, аспиранттарға, ординаторларға және жас оқытушыларға арналған шағын отбасылық жатақхана салынды, бұл оның жас қызметкерлердің әлеуметтік жағдайына, адами капиталды сақтауға деген терең ықыласы мен қамқорлығын дәлелдеді.

Ол университетті басқарған жылдары студенттерді оқыту сапасы жаңа деңгейге көтерілді. 80-жылдары КСРО Денсаулық сақтау министрлігі жүргізген тексерулердің қорытындысы бойынша Целиноград мемлекеттік медицина институтының емдеу және педиатрия факультеттері, КСРО-ның 80-нен астам медициналық жоғары оқу орындары мен университеттердің факультеттерінің арасында құрметті 12-ші мен тиісінше 5-орынды иеленді. Астана қаласының Жеңіс даңғылы бойында орналасқан студенттік жатақханалар республика бойынша үздік деп танылды.

Профессор В.Г. Корпачев кафедраларда оқу үдерісін жақсартуға көп күш жұмсады. Қазақстанда алғаш рет медициналық жоғары оқу орындарының арасында ЦММИ компьютерлік тестілеу арқылы студенттердің білімін бағалау әдісін қолдана бастады. Ғылыми зерттеулердің қарқындылығы және дайындалған ғылым докторлары мен кандидаттарының саны бойынша ол басқаратын кафедра институтта жетекші орын алады.

Валентин Гавриловичтің мықты эрудициялық қабілеті мен ғылымға деген құштарлығы реаниматологияның эксперименталды және клиникалық мәселелерін зерттеуге шынайы қызығушылық білдірген медицинаның әртүрлі саласындағы мамандық иелерін біріктіре алды. В.Г. Корпачев пен оның көптеген шәкірттерінің клиникалық өлімнен кейінгі жоғары жүйке қызметінің бұзылыстарының патогенезін зерттеуге және реанимациядан кейінгі энцефалопатияның алдын алу және емдеу әдістерін өңдеуге арналған іргелі зерттеулері, ғылыми жұмыстары Қазақстанда, алыс-жақын шетелдерде кеңінен танымал болды.

Омбы (Ресей) және Целиноград (Астана, ҚР) қалаларында ғылыми мектептердің құрылуы оның есімімен байланысты. Оның ізбасарлары Валентин Гаврилович бастаған істі жалғастырып, реанимациядан

кейінгі аурудың функциялық-құрылымдық, биохимиялық және иммунологиялық негіздерін зерттей отырып, тәлімгерінің ғылыми идеяларын жемісті дамытуда. Оның шәкірттерінің арасында 7 ғылым докторы, оның ішінде 2 қазақстандық ғалым және 50 ғылым кандидаты бар. В.Г. Корпачевтің 100-ден астам ғылыми еңбектері жарық көрді.

1991 жылы В.Г. Корпачевтың бастамасымен Целиноград мемлекеттік медицина институтында патологиялық физиология, травматология және ортопедия, фармакология мамандықтары бойынша кандидаттық диссертацияларды қорғау кеңесі ашылды.

Профессор В.Г. Корпачев КСРО Ректорлар кеңесі президиумының, КСРО Медицина ғылымдары академиясының «Экстремалды және терминалды жағдайлар» жөніндегі Бүкілодақтық проблемалық комиссиясының, «Патологиялық Физиология және эксперименттік терапия», «Қазақстан денсаулық сақтау» журналдарының редакциялық кеңесінің мүшесі болды. «Еңбек Қызыл Ту» орденімен (1981), «Тың және тыңайған жерлерді игергені үшін» (1984), «Еңбек ардагері» медальдарымен, Жоғарғы Кеңес Президиумының Құрмет грамотасымен (1988) марапатталған. ҚазССР, «Денсаулық сақтау ісінің үздігі» төс белгісі (1976), «Қазақ КСР-нің еңбек сіңірген ғылым қайраткері», «Қазақ КСР халық ағарту ісінің үздігі» атақтарын иеленді.

Корпачев В.Г. қала мен республиканың қоғамдық тіршілігіне белсене араласты, бірнеше рет облыстық партия комитетінің мүшесі, халық депутаттары облыстық Кеңесінің депутаты болып сайланды, КОКП XXVIII съезінің делегаты, облыстық мәслихаттың депутат болды.

Шәкірттері, Валентин Гаврилович Корпачевпен жұмыс істеген кезеңдерді керемет, ғылыми зерттеулердің шарықтаған, ең бақытты және ең жемісті жылдар еді деп атап өтеді. Ол туралы Целиноград мемлекеттік медицина институтының алғашқы аспиранты, қазір медицина ғылымдарының докторы, профессор Нұргүл Хамзина былай дейді: «Ұстазымыз тамаша дана, мейірімді адам еді. Энциклопедиялық білімді ол поэзияны жақсы көретін, тарихты жақсы білетін, шахматқа әуес болған. Ол өмірде Конфуцийдің философиялық көзқарастарын ұстанып, төрт нәрседен бойын аулақ ұстады: бос ойға бой алдырмады, пайымдауларында категориялық емес, қыңырлық танытпады және жеке өз басын ғана ойламады. Көптеген адамдар үшін Валентин Гаврилович Корпачев идеалды ғылыми жетекші және тұлға!».

Профессор В.Г. Корпачевтың Қазақстан Республикасындағы Целиноград мемлекеттік медицина институтына және патологиялық физиологияның дамуына қосқан үлесін ескере отырып, 2005 жылы университеттің Ғылыми кеңесінің шешімімен кафедраға оның есімі берілді.

Қазіргі таңда Астана медицина университеті В.Г. Корпачев атындағы патофизиология кафедрасының ұжымы еңбекқорлығы, табандылығы және іскерлігі арқылы кафедраның мәртебесін арттыруға тырысуда. Кафедрадағы оқытушылардың барлығы дерлік өз ісіне аса сүйіспеншілікпен қарайтын, риясыз қызмет атқаратын және ұстазына адал, әрі лайықты ізбасарлар. Олар өздерінің Alma mater-інің және еліміздің нағыз патриоттары.

<https://doi.org/10.54500/2790-1203-2024-4-124-87-92>
УДК 61(091); 61(092)
МРНТИ 76.01.09

Письмо редактору

Наследие Валентина Гавриловича Корпачева: Путь в науке и образовании

[Тажибаева Д.С.](#)¹, [Кабдуалиева Н.Б.](#)², [Айтбаева Ж.Б.](#)³, [Бегларова Г.Е.](#)⁴, [Литвинова М.К.](#)⁵,
[Ерментаева Л.Н.](#)⁶, [Ниязбекова К.К.](#)⁷, [Тулеуов Т.Н.](#)⁸, [Аринова С.М.](#)⁹, [Тохаева М.Б.](#)¹⁰

¹ Заведующая кафедрой патологической физиологии имени В.Г. Корпачева, Медицинский университет Астана, Астана, Казахстан. E-mail: tazhibaeva.ds@mail.ru

² Профессор кафедры патологической физиологии имени В.Г. Корпачева, Медицинский университет Астана, Астана, Казахстан. E-mail: knb.2008@mail.ru

³ Профессор кафедры патологической физиологии имени В.Г. Корпачева, Медицинский университет Астана, Астана, Казахстан. E-mail: jainab@mail.ru

⁴ Профессор кафедры патологической физиологии имени В.Г. Корпачева, Медицинский университет Астана, Астана, Казахстан. E-mail: beglarova.g@mail.ru

⁵ Доцент кафедры патологической физиологии имени В.Г. Корпачева, Медицинский университет Астана, Астана, Казахстан. E-mail: baybakovamk@mail.ru

⁶ Доцент кафедры патологической физиологии имени В.Г. Корпачева, Медицинский университет Астана, Астана, Казахстан. E-mail: lazzat.ermентаeva@gmail.com

⁷ Старший преподаватель кафедры патологической физиологии имени В.Г. Корпачева, Медицинский университет Астана, Астана, Казахстан. E-mail: karla544@mail.ru

⁸ Старший преподаватель кафедры патологической физиологии имени В.Г. Корпачева, Медицинский университет Астана, Астана, Казахстан. E-mail: ttn.work@mail.ru

⁹ Старший преподаватель кафедры патологической физиологии имени В.Г. Корпачева, Медицинский университет Астана, Астана, Казахстан. E-mail: arinova.pf@mail.ru

¹⁰ Преподаватель кафедры патологической физиологии имени В.Г. Корпачева, Медицинский университет Астана, Астана, Казахстан. E-mail: mairabazarbekovna@mail.ru

Резюме

Медицинский университет Астана в юбилейный 2024-2025 годы будет отмечать два важных события: 90-летие со дня рождения Валентина Гавриловича Корпачева (09.04.1935–07.05.1998 гг.) - известного ученого – патофизиолога, заслуженного деятеля науки Республики Казахстан, доктора медицинских наук, профессора, академика АЕН РК и 60 лет со дня основания кафедры патологической физиологии при Целиноградском государственном медицинском институте – ЦГМИ (ныне Медицинский университет Астана).

Эта публикация является знаком благодарности, доброй памяти и служит сохранению в летописи имени Валентина Гавриловича Корпачева - замечательного человека, большого ученого, внесшего огромный вклад в развитие медицинского образования и науки Казахстана.

Благородный путь ученого

Валентин Гаврилович Корпачев работал ректором ЦГМИ с 1978 по 1997 гг. и одновременно заведовал кафедрой патологической физиологии этого же вуза, занимая эту должность вплоть до 1998 года, то есть в течение 20 лет.

Валентин Гаврилович являлся уроженцем города Омск. После окончания школы он поступил на лечебный факультет Омского медицинского института (ОГМИ), который успешно окончил в 1959 году и был зачислен в аспирантуру при кафедре патофизиологии, руководимой профессором Иосифом Борисовичем Мажбичем.

С самого начала своей работы аспирант В.Г. Корпачев проявил характер, волевые качества и яркие способности исследователя, что позволило ему досрочно защитить кандидатскую диссертацию на тему: «Влияние новокаина на кору головного мозга» (1962 г.).

После окончания аспирантуры Валентин Гаврилович работал ассистентом (1962-1966 гг.), младшим научным сотрудником (1966 - 1968 гг.), а затем доцентом (1968 - 1971 гг.) кафедры патофизиологии ОГМИ.

Знаменательная встреча с основоположником реаниматологии академиком Владимиром Александровичем Неговским определила новый этап научно-исследовательской деятельности Корпачева В.Г. Его большая жизнь в науке была связана с изучением проблем экстремальных и терминальных состояний. Успешно защитив в 1970 году докторскую диссертацию на тему: «Гемодинамика, кислородный и электролитно-водный баланс коры головного мозга в восстановительном периоде после перенесенной клинической смерти, вызванной острой кровопотерей», Валентин Гаврилович, в 36 лет, был избран заведующим кафедрой патофизиологии Омского государственного медицинского института (1971-1978 гг.).

В Омский период работы Валентин Гаврилович подготовил 7 кандидатов медицинских наук, был научным руководителем студенческого научного общества, членом парткома института и редактором многотиражной газеты.

В 1978 году профессор В.Г. Корпачев приказом министра здравоохранения СССР назначается ректором Целиноградского государственного медицинского института.

Валентин Гаврилович внес огромный большой вклад в подготовку национальных научно-педагогических и врачебных кадров республики, а также в укрепление материально-технической базы института. Как ректор он пользовался неизменным уважением среди коллег и сотрудников ВУЗа, имел непререкаемый авторитет в медицинском сообществе страны, его личностные качества и организаторские способности позволили расширить возможности ВУЗа по обучению студентов и подготовке специалистов различных направлений. С его непосредственным и деятельным участием в ЦГМИ были открыты педиатрический, медико-биологический факультеты и факультет по подготовке средних медицинских работников, впервые началось преподавание дисциплин на государственном языке, значительно укрепились связи с практическим здравоохранением. По инициативе В.Г.Корпачева были построены учебно-лабораторный корпус, организована центральная научно-исследовательская лаборатория (ЦНИЛ). В свою очередь, это позволило значительно улучшить научную инфраструктуру ВУЗа и обеспечить сотрудников, занимающихся исследовательской работой новыми методами исследования и современной диагностической аппаратурой, позволявших получить инновационные результаты, которые были важны для развития медицины не только в РК, но и во всем мировом пространстве. В годы его работы было построено малосемейное общежитие для студентов, аспирантов, ординаторов и молодых преподавателей, что свидетельствовало о его глубокой заинтересованности и заботе о социальном благополучии молодых сотрудников, сохранении человеческого капитала, который будет достойно представлять свой ВУЗ как в науке, так и в практическом здравоохранении.

В период его руководства ВУЗом обучение и подготовка студентов поднялись на качественно новый уровень. При подведении итогов проверок по линии МЗ СССР в 80-х годах лечебный и педиатрический факультеты ЦГМИ, из более чем 80 медицинских вузов и факультетов университетов бывшего СССР, заняли почетные 12-е и 5-е места соответственно, а студенческие общежития, расположенные по проспекту Победы в городе Астана, признавались лучшими в стране.

Профессор В.Г. Корпачев прикладывал много усилий для усовершенствования учебного процесса на кафедрах института. Впервые в Казахстане в ЦГМИ среди медицинских вузов стал использоваться метод компьютерного тестирования и оценки знаний студентов. По интенсивности научных исследований, количеству подготовленных докторов и кандидатов наук, возглавляемая им кафедра становится лидирующей в институте.

Обладая широчайшей эрудицией и увлеченностью, Валентин Гаврилович сумел объединить вокруг себя людей различных медицинских специальностей, искренне заинтересованных в разработке экспериментальных и клинических проблем реаниматологии. Фундаментальные исследования В.Г.Корпачева и его многочисленных учеников, посвященные изучению патогенеза нарушений высшей нервной деятельности после перенесенной клинической смерти и разработке методов профилактики и лечения постреанимационной энцефалопатии, стали приоритетными. Они получили широкое признание в Казахстане, в ближнем и дальнем зарубежье.

С его именем связано создание научных школ в городах Омск (Россия) и Целинограде (Астана) (РК). Его последователи продолжают начатое Валентином Гавриловичем дело и плодотворно развивают научные идеи своего наставника, изучая функционально-структурные, биохимические и иммунологические основы постреанимационной болезни. Среди его учеников 7 докторов наук, в том числе 2 – казахстанских ученых и 50 кандидатов наук. Корпачевым В.Г. опубликовано более 100 научных работ.

В 1991 г. по инициативе В.Г. Корпачева при ЦГМИ был открыт совет по защите кандидатских диссертаций по специальностям патологическая физиология, травматология и ортопедия, фармакология.

Профессор В.Г. Корпачев был членом президиума Совета ректоров СССР, Всесоюзной проблемной комиссии АМН СССР по «Экстремальным и терминальным состояниям», членом редакционных советов журналов «Патологическая физиология и экспериментальная терапия», «Здравоохранение Казахстана». Награжден Орденом Трудового Красного Знамени (1981), медалями «За освоение целинных и залежных земель» (1984), «Ветеран труда», Почетной Грамотой Президиума Верховного Совета (1988) КазССР, нагрудным знаком «Отличнику здравоохранения» (1976), званиями «Заслуженный деятель науки Казахской ССР», «Заслуженный работник народного образования Казахской ССР».

Корпачев В.Г. принимал активное участие в общественной жизни города, республики, неоднократно избирался членом областного комитета партии, депутатом областного Совета народных депутатов, был делегатом XXVIII съезда КПСС, депутатом областного Маслихата и др.

Многие ученики Валентина Гавриловича Корпачева совместные годы работы с ним считают самыми лучшими, счастливыми и плодотворными. Нургуль Хамзина, его первая аспирантка в ЦГМИ, а ныне доктор медицинских наук, профессор говорит о нем: «Наш Учитель был прекрасным человеком, мудрым и добрым. Обладая энциклопедическими знаниями, любил поэзию, хорошо знал историю, увлекался шахматами. В жизни он придерживался философских взглядов Конфуция и воздерживался от четырех вещей: не вдавался в пустые размышления, не был категоричен в своих суждениях, не проявлял упрямства и не думал о себе лично. Для многих людей Корпачев Валентин Гаврилович является идеалом научного руководителя и человека!».

Учитывая вклад профессора В.Г. Корпачева в развитие ЦГМИ и патологической физиологии в РК, в 2005 г. решением Ученого совета вуза кафедре было присвоено его имя.

В своей настоящей деятельности коллектив единомышленников старается добросовестным трудом преумножить достижения кафедры патофизиологии имени В.Г.Корпачева Медицинского университета Астана. Практически все преподаватели являются выпускниками Медицинского университета Астана и по святой обязанности служат делу честно, с любовью и самоотверженно. Это верные и достойные последователи своего Учителя. Они настоящие патриоты своей Alma mater и нашей страны.

<https://doi.org/10.54500/2790-1203-2024-4-124-87-92>
UDC 61(091); 61(092)
IRSTI 76.01.09

Letter to the Editor

Valentin Gavrilovich Korpachev's legacy: A path in science and education

[Damira Tazhibayeva](#)¹, [Nataliya Kabdualiyeva](#)², [Zhaina Aitbayeva](#)³, [Gulshakhar Beglarova](#)⁴,
[Marina Litvinova](#)⁵, [Lazzat Yermentayeva](#)⁶, [Karlygash Niyazbekova](#)⁷, [Temirlan Tuleuov](#)⁸,
[Saparkul Arinova](#)⁹, [Maira Tokhaeva](#)¹⁰

¹ Head of the Department of Pathological Physiology named after V.G. Korpachev, Professor, Astana Medical University, Astana, Kazakhstan. E-mail: tazhibaeva.ds@mail.ru

² Professor of the Department of Pathological Physiology named after V.G. Korpachev, Astana Medical University, Astana, Kazakhstan. E-mail: knb.2008@mail.ru

³ Professor of the Department of Pathological Physiology named after V.G. Korpachev, Astana Medical University, Astana, Kazakhstan. E-mail: jainab@mail.ru

⁴ Professor of the Department of Pathological Physiology named after V.G. Korpachev, Astana Medical University, Astana, Kazakhstan. E-mail: beglarova.g@mail.ru

⁵ Associate Professor of the Department of Pathological Physiology named after V.G. Korpachev, Astana Medical University, Astana, Kazakhstan. E-mail: baybakovamk@mail.ru

⁶ Associate Professor of the Department of Pathological Physiology named after V.G. Korpachev, Astana Medical University, Astana, Kazakhstan. E-mail: lazzat.ermentaeva@gmail.com

⁷ Senior Lecturer of the Department of Pathological Physiology named after V.G. Korpachev, Astana Medical University, Astana, Kazakhstan. E-mail: karla544@mail.ru

⁸ Senior Lecturer of the Department of Pathological Physiology named after V.G. Korpachev, Astana Medical University, Astana, Kazakhstan. E-mail: ttn.work@mail.ru

⁹ Senior Lecturer of the Department of Pathological Physiology named after V.G. Korpachev, Astana Medical University, Astana, Kazakhstan. E-mail: arinova.pf@mail.ru

¹⁰ Lecturer of the Department of Pathological Physiology named after V.G. Korpachev, Astana Medical University, Astana, Kazakhstan. E-mail: mairabazarbekovna@mail.ru

Abstract

Astana Medical University in anniversary year 2024 - 2025 will celebrate two important events: 90th anniversary of Valentin Gavrilovich Korpachev (09.04.1935-07.05.1998) – a famous scientist-pathophysiologicalist, doctor of medical sciences, professor, academician of ANS of the Republic of Kazakhstan and 60th anniversary of the founding of the Department of pathological physiology at the Tselinograd State Medical Institute – TsSMI (current name - Astana Medical University).

This publication is a sign of gratitude, good memory and serves to preserve in the annals of the name of Valentin Gavrilovich Korpachev – a remarkable man, a great scientist who made a huge contribution to the development of medical education and science of Kazakhstan.

The noble path of a scientist

Valentin Gavrilovich Korpachev worked as rector of the Tselinograd State Medical Institute from 1978 to 1997 and simultaneously headed the Department of pathological physiology of the same university, holding this position until 1998, i.e. for 20 years. Valentin Gavrilovich was a native of Omsk. After graduating from school, he entered the medical faculty of the Omsk State Medical Institute (OSMI), which he successfully completed in 1959 and was enrolled as a postgraduate student at the Department of pathophysiology, headed by professor Iosif Borisovich Mazhbich.

From the very beginning of his work, postgraduate student V.G.Korpachev showed character, strong-willed qualities and bright abilities of a researcher, which allowed him to early defend his PhD thesis on the topic: «The effect of novocaine on the cerebral cortex» (1962).

After postgraduate studies Valentin Gavrilovich worked as an assistant (1962 - 1966), research assistant (1966 - 1968), and then associate professor (1968 - 1971) of the Department of pathophysiology of OSMI.

The significant meeting with the founder of reanimatology, academician Vladimir Alexandrovich Negovsky, defined a new stage of Korpachev V.G.'s research activity. His long life in science was connected with the study of problems of extreme and terminal states. Having successfully defended his doctoral thesis in 1970 on the subject: «Haemodynamics, oxygen and electrolyte-water

balance of the cerebral cortex in the recovery period after clinical death caused by acute blood loss», Valentin Gavrilovich, at the age of 36, was elected Head of the Department of Pathophysiology of the Omsk State Medical Institute (1971-1978).

During the Omsk period of work Valentin Gavrilovich prepared 7 candidates of medical sciences, was a scientific leader of the student scientific society, a member of the party committee of the Institute and editor of a multi-circulation newspaper. In 1978, Professor V.G.Korpachev was appointed rector of the Tselinograd State Medical Institute by order of the USSR Minister of Health.

Valentin Gavrilovich made a great contribution to the training of national scientific, pedagogical and medical personnel of the Republic, as well as to the strengthening of the material and technical base of the Institute. As rector, he was consistently respected among colleagues and staff of the university, had undeniable authority in the medical community of the country, his personal qualities and organizational skills allowed expanding the capacity of the institute to educate students and train specialists in various fields.

With his direct and active participation in the Tselinograd State Medical Institute, the paediatric, medical and biological faculties and the faculty for the training of nursing staff were opened, the teaching of disciplines in

the state language began for the first time, and links with practical healthcare were significantly strengthened. On the initiative of V.G.Korpachev, a teaching and laboratory building was built and a central scientific research laboratory (CSRL) was organised. In turn, this allowed to significantly improve the scientific infrastructure of the university and provide the staff engaged in research work with new research methods and modern diagnostic equipment that allowed to obtain innovative results that were important for the development of medicine not only in the Republic of Kazakhstan, but also in the whole world. During his years of work, a low-family dormitory for students, postgraduates, residents and young teachers was built, which testified to his deep interest and concern for the social well-being of young employees, preservation of human capital, which will worthily represent his university both in science and in practical healthcare.

During his leadership of the university, the education and training of students rose to a qualitatively new level. When summing up the results of inspections by the Ministry of Health of the USSR in the 80s, the medical and paediatric faculties of TsSMI, out of more than 80 medical universities and faculties of universities of the former USSR, took the honourable 12th and 5th places respectively, and the student hostels located on Victory Avenue in Astana were recognized as the best in the country.

Professor V.G.Korpachev made a lot of efforts to improve the educational process at the departments of the institute. For the first time in Kazakhstan, the method of computerised testing and evaluation of students' knowledge was used in the TsSMI among medical universities. By the intensity of scientific research, the number of prepared doctors and candidates of sciences, the department headed by him becomes the leading one in the institute.

Having the widest erudition and passion, Valentin Gavrilovich managed to unite around him people of different medical specialties, sincerely interested in the development of experimental and clinical problems of reanimatology. Fundamental studies of V.G.Korpachev and his numerous apprentices, devoted to the study of pathogenesis of disorders of higher nervous activity after clinical death and development of methods, prevention and treatment of post-resuscitation encephalopathy, became a priority. They have been widely recognised in Kazakhstan, near and far abroad.

His name is associated with the establishment of scientific schools in Omsk (Russia) and Tselinograd (Astana) (RK). His followers continue the work started by Valentin Gavrilovich and productively develop scientific ideas of their mentor, studying functional-structural, biochemical and immunological bases of post-resuscitation disease. Among his apprentices there are 7 doctors of sciences, including 2 - Kazakhstani scientists and 50 candidates of sciences. Korpachev V.G. has published more than 100 scientific papers.

In 1991, on the initiative of V.G. Korpachev, a council for the defense of candidate dissertations in the specialties of pathological physiology, traumatology and orthopedics, and pharmacology was opened at TsSMI.

Professor V.G. Korpachev was a member of the Presidium of the USSR Council of rectors, the All-Union Problem commission of the USSR Academy of Medical Sciences on «Extreme and terminal conditions», a member of the editorial boards of the journals «Pathological physiology and experimental therapy», «Health Care of Kazakhstan». He was awarded the Order of the Red Banner of Labour (1981), medals «For the development of virgin and fallow lands» (1984), «Veteran of Labour», Certificate of Honour of the Presidium of the Supreme Soviet (1988) of the Kazakh SSR, badge «Excellent public health worker» (1976), titles «Honoured Worker of Science of the Kazakh SSR», «Honoured Worker of National Education of the Kazakh SSR».

Korpachev V.G. took an active part in the public life of the city, the republic, was repeatedly elected a member of the regional party committee, a deputy of the regional Council of People's Deputies, was a delegate of the XXVIII Congress of the CPSU, a deputy of the regional Maslikhat and others.

Many apprentices of Valentin Gavrilovich Korpachev consider the joint years of work with him the best, happiest and most productive. Nurgul Khamzina, his first postgraduate apprentice at the Tselinograd State Medical Institute, and now a doctor of medical sciences, professor, says about him: «Our Teacher was a wonderful man, wise and kind. Possessing encyclopaedic knowledge, he loved poetry, knew history well, and was fond of chess. In life he adhered to the philosophical views of Confucius and refrained from four things: he did not go into empty reflections, was not categorical in his judgements, did not show stubbornness and did not think about himself personally. For many people, Valentin Gavrilovich Korpachev is an ideal of a scientific leader and a man!».

Taking into account the contribution of professor V.G.Korpachev to the development of TsSMI and pathological physiology in RK, in 2005 by the decision of the Academic Council of the university the department was named after him.

In their present activity, the team of like-minded people tries to multiply the achievements of the Department of pathophysiology named after V.G.Korpachev of Astana Medical University by their conscientious labour. Almost all teachers are graduates of Astana Medical University and by sacred duty serve the cause honestly, lovingly and selflessly. They are faithful and honourable followers of their Master. They are true patriots of their Alma mater and our country.